

NAGY SÁNDOR

A TÖMEG-RENDEZVÉNYEK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

Napjainkban egyre szélesebb körben terjednek el a kistérségek egészét érintő/megmozgató, kulturális, sport és egyéb tömeg rendezvények, város és falunapok, fesztiválok.

A tömeg rendezvényeken résztvevő közönség esetében elkerülhetetlen, hogy az emberek ne sértsék meg egymás intim zónáját (átlagosan 60 cm), amelyre a szervezet alap izgalmi szintje megnövekedik, felfokozódik, és ez az állapot kedvező táptalaja a pánik helyzeteknek.

A pánik helyzetet rendszerint valamilyen külső behatás, helyi viszonylatban főként az időjárás rendkívüli és szeszélyes hatásainak megjelenése idézheti elő, de előfordulhat egyéb tömegbaleset vagy szerencsétlenség is mint okozat.

Először is meg kell vizsgálnunk, hogyan csoportosíthatjuk az előforduló tömegrendezvényeket.

Rendezvények csoportosítása:

A rendezvények alapvetően 2 csoportra bonthatók:

- Szabadtéri rendezvények,
- Fedett helyen megrendezett rendezvények.

A rendezvény közönsége szempontjából lehetnek:

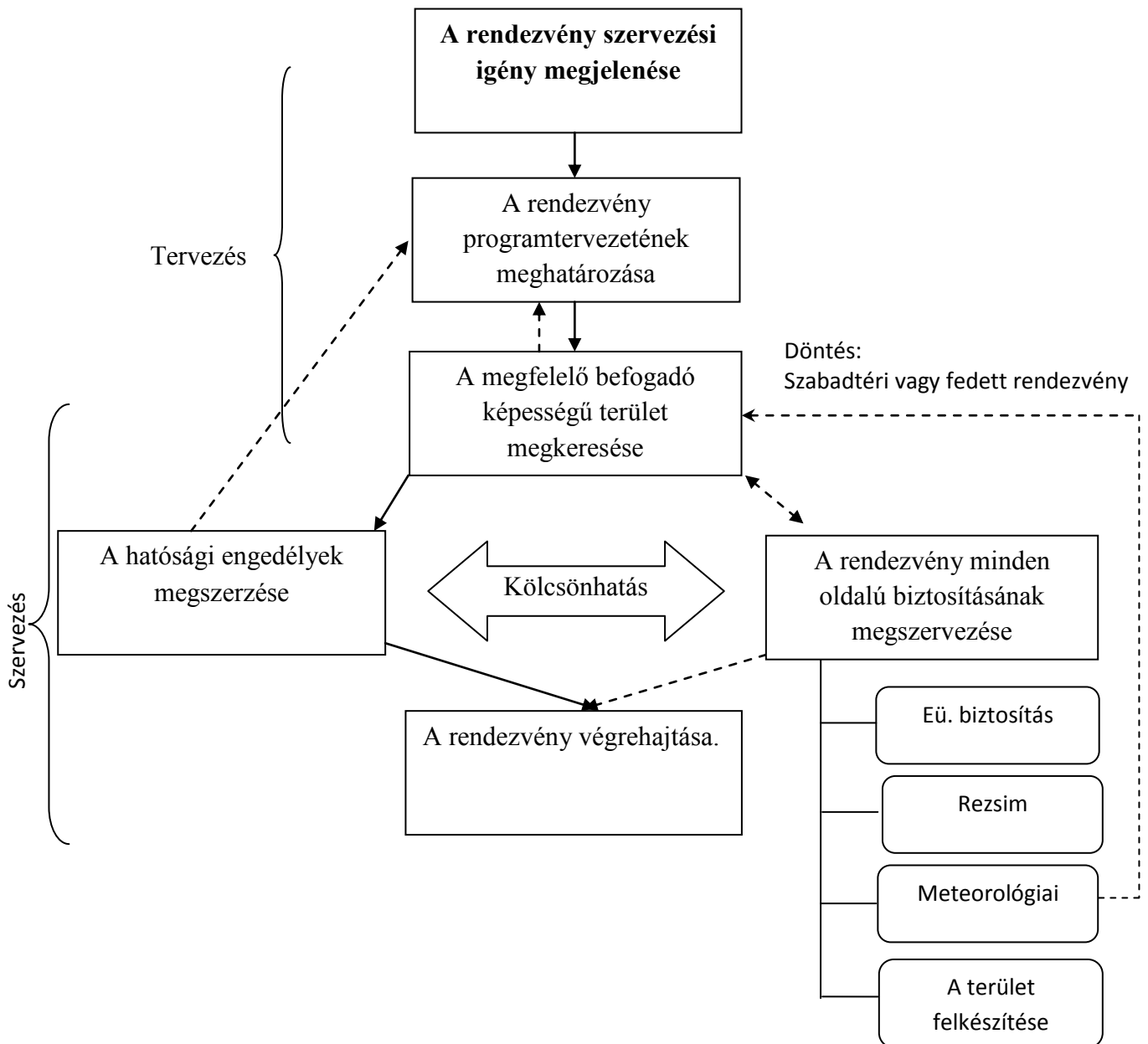
- Nyílt, mindenki számára látogatható és
- Zártkörű rendezvények.

A rendezvény fajtái szerint lehetnek:

- Sportrendezvények
- Zenés, táncos, szórakoztató rendezvények.
- Ünnepek.

A rendezvény fajták tisztázása után egy egyszerű folyamatábrával szemléltetjük az alapvető előkészítő folyamatot.

A rendezvény előkészítésének folyamata alapvetően két ciklusra osztható, az első a klasszikus tervezési rész, a második a szervezési rész. A szervezési rész végére érve a rendezvény lebonyolítására készen állunk.

1. számú ábra.

A folyamatos nyilak a folyamat irányát, a szaggatottak a rá és visszahatásokat szimbolizálják.

Az ábrán láthatóak szerint a rendezvény szervezése mindig valamilyen igény megjelenésével kezdődik. Az ötlet, hogy valaki rendezvényt szervezzen, lehet saját/belső indíttatású, illetve

külső kényszer vagy motiváció hatása. Az igény megfogalmazása már magában tartalmazza a főbb programtervezetet, amelyből következtethetünk a várható vagy kívánt közönségi létszámra. Akár milyen fajtájú rendezvényekről is legyen szó, a rendezők célja mindig minél nagyobb tömegek odacsábítása. Ennek egyszerű anyagi haszonszerzés az oka, amely lehet gazdasági haszon is, pl. egy zenés táncos rendezvénynél, de lehet egyéb, pénzben nem kifejezhető haszna is, főként a közszereplők tekintetében.

A létszámnak megfogadó befogadó hely kijelölése a soron következő lépés. A helyszín kijelölése után a hatósági engedélyezése a fő szerep, habár előtte célszerű egy kezdeti biztosíthatósági tervet készíteni a kijelölt terület vonatkozásában. Amennyiben a közterület használati engedélyt a rendezvény megkapja, azonnal a többi hatósági engedély beszerzésével párhuzamosan hozzá kell látni a rendezvény minden oldalú biztosításának megszervezéséhez.

Ennek kapcsán elsősorban a **terület** botanikai **előkészítésére** hívnám fel a figyelmet, amely a területen lévő fákon, az előregedett, balesetveszélyes részek lemetzését, vagy a fákkal veszélyeztetett területrészekről a tömeg kizárását jelenti. Ennek költségeit részben a szervezőnek kell állnia, viszont ne feledkezzünk el arról, hogy e rendezvények közterületi jellege miatt, a közterületen megforduló állampolgárokat veszélyeztető fák karbantartása a főkertész felelőssége. Így bárki, aki rendezvényt szervez, és a közterületen, a kijelölt helyszínen olyan növényzetet talál, amely veszélyezteti annak biztonságát, akkor keresse meg építésügyi hatóság mellé rendelt főkertészt.

Az egészségügyi biztosítás megszervezésénél, azt kell, hogy mondjam, hogy rendkívül könnyű dolga van a szervezőknek, hisz a mentésről szóló 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet 2. számú melléklete világosan leszabályozza a rendezvények egészségügyi biztosításának formáit, szintjeit és módjait

E melléklet a következőket fogalmazza meg:

Gyalogórség:

- Az az egészségügyi ellátási forma, amelynél mentőgépjármű igénybevétele nélkül történik a rendezvény résztvevőinek egészségügyi biztosítása.
- Az egészségügyi ellátás gyalogórséggel csak épületben vagy kis területre korlátozott szabadtéren szervezett rendezvényen biztosítható, amennyiben a rendezvényen résztvevők száma 500-1000 fő között van, kivéve a 2.6.1. alpont szerinti esetet. Ezen létszám feletti résztvevő esetén mozgóórség biztosítása szükséges.

- Az ellátást mentőápoló, mentőtiszt, (mentő)orvos, oxyológus szakorvos, vagy ezek közül több személy együttesen végzi.
- A rendezvény helyszínén biztosítani kell betegvizsgálatra alkalmas (állandó vagy ideiglenes) helyiséget fektetési lehetőséggel. Gondoskodni kell vezetékes vagy vezeték nélküli hírközlő eszközről, továbbá a szakelsősegély biztosításához szükséges felszerelésről, amelynek összetételét az OMSZ szakmai útmutatóban határozza meg.

Mozgóórség¹

Az az egészségügyi ellátási forma, amelynél a mentési készenlét végzése e rendelet szerint meghatározott tárgyi és személyi feltételekkel, továbbá meghatározott helyszínen és ideig történik. Mentési készenlét alatt értendő a várható oxyológiai ellátás helyszínén az orvosi, a mentőtiszt, illetve a mentőápolói szintű ellátás biztosítása.

- Mozgóórséget mentési tevékenységet végző szervezet láthat el.
- A mozgóórségen a következő bekezdésben felsorolt mentőgépjárművek közül a várható oxyológiai ellátás szintjének megfelelőt kell biztosítani, figyelembe véve a rendezvény létszámát.
- A mozgóórség által végzett egészségügyi biztosítás ellátható:
 - mentőgépkocsival,
 - kiemelt mentőgépkocsival,
 - esetkocsival,
 - rohamkocsival,
 - gyermekmentő-rohamkocsival,
 - légi mentőjárművel,
 - mentőorvosi gépkocsival,
 - mentő-motorkerékpárral, illetve
 - oxyológiai ambulanciával.

Az oxyológiai ambulancia:²

- a rendezvényen egészségügyi ellátásra szoruló személyek vizsgálatára és megfigyelésére alkalmas, szükség esetén a halott(ak) elkülönítését szolgáló helyiség(ek)ből áll,

¹ 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet a mentésről

² 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet a mentésről

- a felszereltsége az oxyológiai ellátáshoz szükséges eszközöket és műszereket tartalmazza, ideértve a higiénés feltételek biztosítását is,
- vezetője oxyológus szakorvos vagy gyakorlott mentőorvos, személyi állománya orvos(ok)ból, mentőtiszt(ek)ből, mentőápolókból és kiegészítő személyzetből áll.
- A mozgóórség vezető orvosa URH-, illetve telefonkapcsolatot tart a területileg illetékes Irányító Csoporttal.

A mozgóórség egészségügyi biztosításának szintjei:

- Kisebb létszámú (1000 fő alatti) rendezvény esetén mozgóórség akkor szükséges, ha a rendezvényt kifejezetten betegek vagy időskorúak számára szervezik, illetve külön jogszabály a (sport)esemény jellegére tekintettel azt kötelezően előírja.
- 1001-5000 fő részvétele esetén legalább egy esetkocsi szükséges.
- 5001-10 000 fő részvétele esetén legalább egy esetkocsi és egy mentőgépkocsi szükséges.
- 10 001-50 000 fő részvétele esetén legalább egy rohamkocsi, egy esetkocsi és egy mentőgépkocsi szükséges.
- 50 000-200 000 fő közötti létszámú rendezvény esetén, minden megkezdett 50 000 főnként további egy-egy eset- és egy-egy mentőgépkocsi, valamint 100 000 főnként további egy rohamkocsi szükséges.
- 200 000 feletti létszám esetén minden megkezdett 100 000 főnként további egy-egy roham- és egy-egy esetkocsi, valamint két mentőgépkocsi szükséges. Ebben az esetben az egyik rohamkocsi mentőorvosi gépkocsival helyettesíthető.
- 50 000 főt meghaladó rendezvény esetén oxyológiai ambulancia biztosítása szükséges.
- Szabadtéri autómotorsport-rendezvény esetén - a fokozott veszélyforrásra figyelemmel - egy mentőhelikopter is szükséges, ha a rendezvény nagy területen zajlik, mentőgépkocsival nehezen bejárható és a pálya legtávolabbi pontja 10 percen belül, illetve az ellátó egészségügyi intézmény 20 percen belül földi mentőjárművel nem érhető el.
- A rendezvény szervezője a helyszín biztosításában résztvevőkkel történő folyamatos kapcsolattartás érdekében - a szervezők közül - felelős vezetőt jelöl ki.

Rendezvényen ellátott beteg elszállítása:

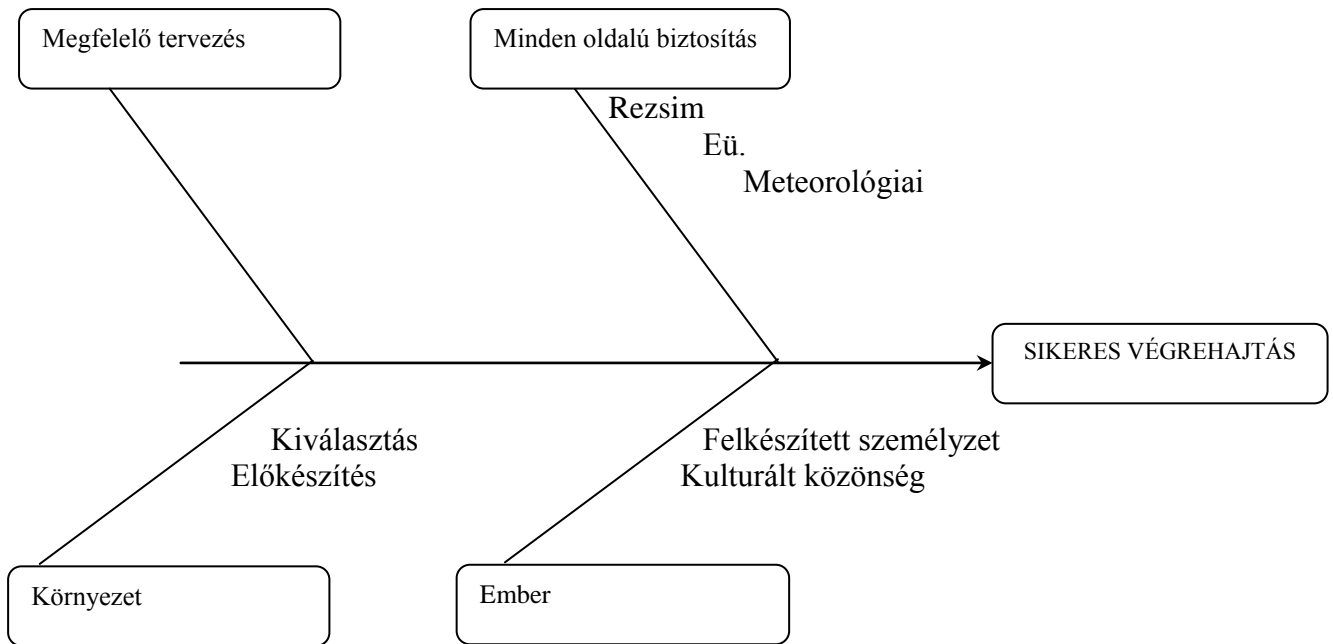
Amennyiben az 1-2. pontban foglaltak szerint ellátott beteg egészségi állapotának megfelelő ellátásra alkalmas, legközelebbi egészségügyi intézménybe szállítása válik szükségessé, akkor erről a rendezvény egészségügyi biztosítását végző szervezetnek kell gondoskodnia. Ennek hiányában, vagy ha a tervezett oxológiai ellátás a rendezvényen elégtelennek bizonyul, az OMSZ igazolt többletköltségét az egészségügyi biztosítást végző szervezet köteles az OMSZ számára megtéríteni.

A *rezsím szabályok* megszervezése már lényegesen bonyolultabb feladat, és a legtöbbször nem is kap elegendő figyelmet. Elég csak arra gondolni egy adott helyzetben, amikor a rendezvényt be kell szüntetni, hány fő biztonsági személyzet szükségeltetik ennek végrehajtására.

A *meteorológiai adatok* beszerzésekor a várható időjárás függvényében a helyszín változtatása szükségessé válhat. A helyszín meteorológiai biztosítottsága szempontjából megkülönböztethetjük azokat a helyszíneket, ahol a befogadott létszám részére, a rendezvény helyszínének közvetlen környezetében, elegendő fedett hely van a résztvevők vihar esetén

A hatósági engedélyek megszerzése és a mindenoldalú biztosítás megszervezése egymással szoros kölcsönhatásban van, hisz pl. a tűzvédelmi szabályzat megléte szükséges a rendezvény engedélyezéséhez. Fedett helyen, pl. a zenés, táncos rendezvényeknél pontosan a tűzvédelmi előírások határozzák meg.

A létszám meghatározásánál, nem elsődlegesen a rendezvény szórakozást nyújtó területének a befogadó képessége jelenti a fő irányelvet, hanem a kimenekítés szűk keresztmetszetei a mérvadóak. A szűk keresztmetszetek alatt értjük mindazon ajtókat, kapukat, folyosókat, amelyeken a menekülő tömeget a biztonsága érdekében át kell vezetni. Ezeken a keresztmetszeteken a tömeg sebessége lelassul, az emberek összeszorulnak, a pánikhangulat kitörése elsősorban itt várható. Ezért szükséges ezekre a helyekre külön odafigyelni és biztonsági személyzetet biztosítani.

2. számú ábra.

A TÖMEGRENDEZVÉNYEK VESZÉLYEZTETETTSÉGE

A rendezvény megfelelő előkészítése után, a végrehajtásnak egy futurista világban esemény mentesnek kéne lennie, illetve a szervező/vezető elnök a váratlan eseményekre cselekvési programmal rendelkezik, melyet aktiválva az esemény káros hatásait ki tudják zárni.

Milyen váratlan események lehetnek?

Mint azt a 2. számú ábrán is látjuk, a környezet, és az emberi tényező okozhat negatív behatást a rendezvény kimenetelére..

Hosszas mérlegelés után, alakult ki az álláspont, hogy a rendezvénynek az alábbi veszélyforrásokra illő felkészülniük.

- Időjárás szélsőséges hatásai.
- Tűz.
- Robbanás vagy azzal való fenyegetés.

Az *időjárás szélsőséges hatásaira* a felkészülés időszakában célszerű megrendelni meteorológiai előrejelzéseket a rendezvény vonatkozásában ez a szervező felelőssége.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat honlapján olvashatjuk az alábbiakat: **„*Felhívjuk a figyelmet, hogy a legkorszerűbb eszközök és módszerek, szakmai ismeretek alkalmazása ellenére sem lehetséges minden esetben megfelelő időelőnyvel, a megfelelő szintű veszélyjelzés kiadása!*”**

Egy térségre kiadott figyelmeztető előrejelzés, riasztás azt jelenti, hogy az időjárási feltételek kedvezőek az adott veszélyes időjárási esemény kialakulásához a figyelmeztetett, riasztott és az ahhoz közel eső területeken. A figyelmeztető előrejelzés és riasztás így nem jelent garanciát az adott veszélyes időjárási esemény bekövetkezésére az érintett terület egy adott pontján!”

Katasztrófavédelmi szempontból fontos megemlíteni, hogy nehézség az, hogy a meteorológiai szolgálat mindig feltételes módban fogalmaz, így feltételes szerkezetbe foglalt előrejelzésre olyan érdemi döntést hozni, amelynek költségvetési vonzata is van, nem igazán könnyű helyzet a döntéshozónak. A másik kérdés, ami az OMSZ állásfoglalását elolvasva megfogalmazódik, hogy a **rendezvény túl illetve alulbiztosítása között szűk árok van**, gyakorlatilag az alulbiztosítás csak akkor lesz észlelhető, amikor a baj bekövetkezik.

A meteorológiai adatok tükrében három lehetséges döntési opció van.

1. A rendezvény végleges bezárása.
2. A rendezvény szüneteltetése.
3. Kivételes esetekben a rendezvény zárt helyen történő folytatása.

A rendezvény tömegpszichológiáját értékelve, világosan látszódik, hogy a tömeg az időjárási hatások észlelésekor pánikszerűen reagál. A pánik megzabolázására kiemelten fontos, rövid szakszerű közleményeket felolvasni, amelyet **felhívás**-nak nevezünk.

Feladatok a viharriasztással kapcsolatban:

- A meteorológiai adatokat továbbító rendszer folyamatos figyelése. (SMS, vagy E-mail, vagy web lap.)
- A riasztás vételekor annak továbbítása a levezető elnöknek.
- Döntés a rendezvény zárásáról, szüneteltetéséről, áthelyezéséről.
- Közben a biztosító személyzet elfoglalja a kimenekítés útvonalán, a szűk keresztmetszeteken a felállítási helyeit. Az egészségügyi biztosítás pedig az elsősegélynyújtáshoz felhasználható eszközöket előkészíti, az elsősegélynyújtó helyet (amennyiben nem üzemeltették a rendezvény megnyitásától) berendezik, és szükség szerint elsősegélyt nyújtanak.

A rendezvények helyszínét **tűz** elsősorban a fedett helyeken veszélyezteti. A tűz lehet természeti veszélyforrás, amennyiben a kiváltó ok az időjárás szélsőséges hatásainak következménye, de ez a kisebb valószínűségű. A tűz főként civilizációs eredetű, az emberi tevékenység vagy annak hiánya következtében alakul ki.

Fedett helyű rendezvénynek rendelkeznie kell állandó vagy a rendezvényre szóló ideiglenes tűzvédelmi szabállyal, amelyben minden féle képen intézkedni kell a:

- a tömeg riasztására, a pánik elkerülése, valamint
- a tűzoltók, mentők értesítésére.

Feladatok tűz esetén.

- bezárt ajtók kinyitása.
- a riasztást követően azonnal meg kell kezdeni a tömeg kimenekítését az épületből. (menekülési útvonalakat egyértelműen ki kell jelölni).
- a rendelkezésre álló eszközökkel meg kell kezdeni a tűz oltását.
- bentrekedtek esetén az ajtók eltömítése a rendelkezésre álló anyagokkal (ruhanemű), vízzel történő locsolása. Jelzés a tűzoltók részére az ablakokból.
- lehetőség szerint az értékes anyagok, eszközök mentésének megkezdése.
- Az eü. biztosítás végzi a szakfeladatait azok megjelenésekor.

Robbanás vagy azzal való fenyegetés bekövetkezése esetén a rendőrség és a mentők, tűzoltók riasztása az első feladat.

Bombariadóról akkor van szó, amikor ismert vagy ismeretlen személy személyesen, telefonon, levélben, egyéb kommunikációs csatornán (pl. telefax, Internet, stb.) a rendezvény helyszínén elhelyezett robbanószerkezet felrobbantását helyezi kilátásba. Ennek célja zsarolás, anyagi haszonszerzés, személyes, vagy kollektív bosszú, politikai vagy más előny elérése, pánik, vagy zavarkeltés, a tevékenység akadályozása, felelőtlen szórakozás, esetleg az elkövető kóros elmeállapota lehet.

- Fontos szabály, hogy a fenyegetést minden esetben komolyan kell venni,
- Haladéktalanul értesíteni kell a rendőrséget.
- Meg kell kezdeni az épület kiürítését.
- A rendőrség kérésére után minden rendelkezésre álló információt át kell adni az intézkedésre jogosult személynek, majd az ő utasításának megfelelően ténykedni.
- A bombakutatásba a tömeg soha ne kezdjen bele, különösen ismeretlen csomag előkerülése esetén.
- A veszélyeztetett helyszínt biztosítani kell, illetéktelen személyek a területre nem léphetnek be.

A rendőrség értesítésénél fontos szempontok:

- -A telefonáló pontosan mit mondott (szó szerint kell idézni, vagy bejátszani a felvételt, ha rögzíteni lehetett)?
- Mi volt a követelés?
- A fenyegető pontosan mikor telefonált, a beszélgetés mikor fejeződött be, ki hagyta abba stb.?
- A telefonáló milyen életkorú lehetett, izgatott vagy nyugodt volt-e a hangja?
- Élő beszéd volt-e vagy felvétel, esetleg többször bejátszva?
- Érezhető volt-e akcentus, tájjelleg, beszédhiba, elváltoztatás a telefonáló hangjában?
- Fiatal-idős, ittas-józan, férfi-nő vagy gyerekhang volt-e a bejelentő?
- Milyen háttérzajok hallhatók, megállapítható-e a hívás helyszíne (lakás, nyilvános hely, utcai zajok, állomás, mobil készülék stb.)?
- Hol lehet a robbanószerkezet, mennyi idő van a robbanásig?
- Találtak-e ismeretlen eredetű csomagot?

Feladatok bombariadó esetén:

- tömeg kimenekítése az épületből.
- a veszélyeztetett terület zárása a rendőrség kiérkezéséig.

Nagy Sándor